

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ การวิจัยเอกสาร ศึกษาวิวัฒนาการของการศึกษาคาทอลิกกับการพัฒนาสังคมไทย และการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ศึกษาอนาคตภาพของการศึกษาคาทอลิกกับการพัฒนาสังคมไทย โดยมีกระบวนการและวิธีการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร เพื่อศึกษาวิวัฒนาการของการศึกษาคาทอลิก กับการพัฒนาสังคมไทย เป็นศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1.1. ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับวิวัฒนาการของการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย ตลอดจนหลักฐานที่จะนำมาเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ ได้แก่ สภาพแวดล้อมหรือบริบททางสังคมและวัฒนธรรม นโยบาย หรือปัจจัยของประเทศในการพัฒนาประเทศ สภาพหรือปัจจัยด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง กฎหมาย ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับระหว่างประเทศ ทั้งที่เป็นเอกสารชั้นต้น(Primary sources) เอกสารชั้นรอง (Secondary sources) และแหล่งข้อมูล ดังนี้

1.1.1 ข้อมูลที่ต้องการ แบ่งเป็นเอกสารชั้นต้น และเอกสารชั้นรอง

1) เอกสารชั้นต้น ได้แก่ เอกสารประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชน ปรัชญาการศึกษา แนวคิดและหลักการจัดการศึกษา เอกสารเชิงประวัติศาสตร์ และเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบันการศึกษาคาทอลิก เอกสารด้านประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการศึกษาไทยในอดีต และข้อมูลที่ได้จากการบรรยายทางวิชาการของนักการศึกษา นักการศึกษาคาทอลิก และบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่คัดสรรตามเกณฑ์กำหนด

2) เอกสารชั้นรอง ได้แก่ เอกสารนโยบายการดำเนินงานของโรงเรียนและสถานศึกษาเอกชนคาทอลิก เอกสารวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน การศึกษาคาทอลิกและการศึกษาของประเทศ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับบทบาทและวิวัฒนาการการศึกษาคาทอลิกที่ได้ดำเนินการในสังคมไทย

1.1.2 แหล่งข้อมูลสำคัญ มีดังนี้

1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน หน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

2) สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก(ประเทศไทย) โรงเรียน สถาบันการศึกษาคาทอลิก และองค์กรกลางของศาสนาครีสต์ นิกายโรมันคาทอลิก

3) ห้องสมุดในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ

4) หอจดหมายเหตุแห่งชาติ และหอสมุดแห่งชาติ

1.1.3 การคัดเลือกเอกสาร ผู้วิจัยจะพิจารณาความน่าเชื่อถือ และความถูกต้องของเอกสารแต่ละฉบับ โดยใช้กรอบความคิดของ บี ดีโอโบล แวน ดาเลน(B. Deobole Van Dalen, 1962 : 163-173 อ้างในพรทิพย์ อันทิวโรทัย, 2539:14-15) ในการพิจารณาด้วยเกณฑ์การพิจารณาตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย 2 เกณฑ์ คือ เกณฑ์การพิจารณาภายนอก (external criteria) ซึ่งมุ่งพิจารณาที่มาของเอกสาร ข้อเท็จจริงและหลักฐานที่เชื่อถือได้ และผู้เขียนเอกสารนั้น ๆ และเกณฑ์การพิจารณาภายใน (internal criteria) กำหนดกรอบการพิจารณาเกี่ยวกับสาระเนื้อหาเชิงความคิดเห็นทางวิชาการ หรือข้อเสนอแนะของเอกสารวิชาการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ดังมีรายละเอียดดังนี้

- 1) เกณฑ์การพิจารณาภายนอก พิจารณา 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้
    - ก. แหล่งที่มาของเอกสาร เป็นแหล่งปฐมภูมิ และเป็นแหล่งที่เชื่อถือได้
    - ข. ความน่าเชื่อถือของผู้เขียนเอกสาร หรือหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และสถานภาพของผู้เขียน
    - ค. ความน่าเชื่อถือของเอกสารและหลักฐาน เป็นเอกสารต้นฉบับ หรือได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการเป็นเอกสารฉบับทางการอย่างเชื่อถือได้
    - ง. วัตถุประสงค์ของเอกสารและเนื้อหาข้อมูลของเอกสารเป็นที่ยอมรับ หรือเชื่อถือได้
  - 2) เกณฑ์การพิจารณาภายใน พิจารณา 4 ประเด็น คือ
    - ก. ผู้เขียนเอกสารนั้น เป็นผู้มีความเกี่ยวข้องกับโดยตรง เป็นผู้เชี่ยวชาญ และมีความสามารถในสาระเนื้อหาของเอกสาร หรือหลักฐานนั้น ๆ
    - ข. แหล่งอ้างอิงของเอกสาร หรือหลักฐานเชื่อถือได้หรือไม่
    - ค. เนื้อหาสาระของเอกสารเป็นผลการศึกษานบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงทั้งทางประวัติศาสตร์ และปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น ไม่มีลักษณะการบิดเบือนความจริง หรือเป็นเพียงความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนหรือผู้ศึกษา
    - ง. สาระเนื้อหาสื่อความชัดเจน และมีความหมายตรงประเด็น
- จากเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้พิจารณาเอกสารทีละฉบับ และคัดเลือกไว้เพื่อเป็นหลักฐาน ในการวิจัย และใช้เอกสารอื่น ๆ อีก ซึ่งจะได้อ้างอิง เมื่อใช้เป็นข้อมูลศึกษา

1.2. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Collection of Data) เป็นการเก็บรวบรวมหรือการได้ข้อมูลมาเพื่อเป็นสิ่งที่ใช้ศึกษาวิจัย ข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.2.1. ข้อมูลปฐมภูมิ หมายถึง ข้อมูลที่ผู้อยู่ในเหตุการณ์ หรือเป็นผู้ประสบกับเหตุการณ์นั้นบันทึกเอง

1.2.2. ข้อมูลทุติยภูมิหมายถึง ข้อมูลที่ได้รับการแหล่งข้อมูลอีกทอดหนึ่ง การถ่ายทอดหรือให้ข้อมูล ทำได้ด้วยการตีความ หรือให้ความหมายเพิ่มเติมตามวัตถุประสงค์ของการนำเสนอข้อมูล จึงอาจเป็นข้อมูลที่เอนเอียง หรือมีความเป็นอัตวิสัยของผู้บันทึก หรือทำให้วัตถุดิบของเหตุการณ์ผิดแผกไปได้

1.3. การวิเคราะห้ข้อมูล (Criticism of Data) เป็นการดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูลที่ได้คัดเลือกมาแล้ว ด้วยการวิเคราะห์ เปรียบเทียบกับเวลา สถานการณ์และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จากหลักฐานหรือเอกสารทางประวัติศาสตร์ที่เชื่อถือได้ แล้วนำมาประมวลภาพเหตุการณ์ วิเคราะห์เหตุการณ์และเจตนารมณ์ของผู้บันทึก โดยปรับความคิดที่เอนเอียงออกไปให้มีความเป็นวัตถุดิบหรือนำเชื่อถือมากที่สุด โดยเทียบเคียงกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่สามารถศึกษาและยืนยันได้จากข้อมูลที่พิสูจน์แล้ว

1.4. การนำเสนองานวิจัย(Presentation) โดยทั่วไปการเสนอผลวิจัยประกอบด้วย ความเป็นมา ความมุ่งหมาย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย สรุป อภิปราย และเสนอแนะ แต่รายงานเชิงประวัติศาสตร์นำเสนอเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 บทนำ กล่าวถึงความ เป็นมา ความสำคัญ ประโยชน์ ขอบเขตข้อจำกัด จุดมุ่งหมาย วิธีการ เป็นต้น ส่วนที่ 2 ตัวเนื้อหา และ ส่วนที่ 3 กล่าวถึง บทสรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ดังนั้น การวิจัยเรื่องนี้ มีช่วงระยะเวลายาวนาน ตั้งแต่สมัยอยุธยา จนถึงช่วงเวลาปัจจุบัน มีข้อมูลและเหตุการณ์สำคัญเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยศึกษาและดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลสำคัญที่หาได้ โดยเน้นคุณค่าประโยชน์ของการนำไปใช้ หรือประโยชน์สำหรับสังคมอนาคตมากกว่าการยึดมั่นในความเป็นไปในอดีตที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขได้อีก และ การศึกษาวิจัยนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาคาทอลิกเป็นตัวแทนสำคัญ จึงใช้เหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคาทอลิกและช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์เป็นเกณฑ์การพิจารณา และเป็นกรอบการศึกษา

2. การวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research)

เรื่อง อนาคตภาพของการศึกษาคาทอลิกกับการพัฒนาสังคมไทย ในอีก 20 ปีข้างหน้า มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มที่เป็นไปได้และน่าจะเป็นของการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2564 สำหรับการวางทิศทางสำหรับการทำงานด้านนโยบายและยุทธศาสตร์การจัดการที่ดี วิธีการศึกษาวิจัยมีดังนี้

2.1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ประชากรของการวิจัยอนาคตเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา และผู้บริหารการศึกษาภาคทอริกที่มีบทบาทหน้าที่ระดับสูง ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ มีทักษะ ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ หรือมีผลงานเป็นที่รู้จักดี และมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ

เกณฑ์สำหรับพิจารณาคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลของเทคนิคการวิจัยแบบ EFR., Delphi Technique และ EDFR. คือผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้รอบรู้อย่างดีหรือผู้มีบทบาทสำคัญ และได้ศึกษาประเด็นศึกษาวิจัยมาเป็นเวลานาน ถือเป็นบุคคลที่มีศักยภาพสูงและความเป็นผู้นำทางประเด็นที่จะทำการศึกษาวิจัยนั้นๆ ยินดีให้คำตอบข้อแบบสอบถามอย่างเต็มใจ และให้ความสำคัญแก่การวิจัยว่าจะเป็นตัวแปรคำตอบที่เกี่ยวข้องด้วยความเชื่อมั่นของข้อมูลที่ได้รับ จะเกิดประโยชน์ในการใช้ศึกษาความน่าจะเป็นไปได้สูงสุดหรือวิเคราะห์/สังเคราะห์แสดงภาพองค์รวมที่มีแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้สูงสุด หรือพึงประสงค์มากที่สุด(จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2529 : 22-24)

ผู้เชี่ยวชาญที่ดีและน่าเชื่อถือได้ ควรมีลักษณะที่มีเกณฑ์บ่งชี้ถึงความเป็นผู้เชี่ยวชาญประเด็นที่จะศึกษาวิจัยอย่างแท้จริง และมีลักษณะเป็นเอกพันธ์

(Homogeneous group) จำนวนของผู้เชี่ยวชาญนี้ โทมัส ที แมคมิลแลน(Thomas T. Macmillan) ได้ศึกษาวิจัยและมีความเห็นว่า จำนวนตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป จะเป็นปริมาณกลุ่มตัวอย่าง/ผู้เชี่ยวชาญที่ให้ผลความคลาดเคลื่อน(Error) น้อยมากที่สุด หรือค่าความคลาดเคลื่อน ≤ 0.02 แต่ถ้าหากมีความแตกต่างกันมากหรือมีลักษณะอเนกพันธ์(Heterogeneous group) จะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามากขึ้น(ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2539 : 62-63)

เกณฑ์พิจารณาคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญสำหรับการให้ความคิดตอบแบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือในการวิจัย จะต้องมีความสอดคล้องกลมกลืนเป็นกลุ่มเดียวกัน และเพื่อให้มีการตรวจสอบความแม่นยำตรงภายในจึงพิจารณาคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญจากกลุ่มบุคคล จากสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย 4 กลุ่ม และกำหนดให้มีผู้เชี่ยวชาญอีกจำนวนหนึ่งอย่างน้อย 3 คนทำหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือที่จะใช้ ตรวจสอบหาค่าคะแนนความถูกต้อง และเชื่อมั่นก่อนดำเนินการให้ผู้เชี่ยวชาญตอบ เพื่อให้มั่นใจว่าได้ดำเนินการวิจัยด้วยวิธีการวิจัยที่ดี และถูกต้องมากที่สุด

2.2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์คุณสมบัติ เพื่อการติดต่อขอเป็นผู้ให้ข้อมูลที่เหมาะสมกับหัวเรื่องที่ทำการศึกษาวิจัยคือเป็นผู้มีทักษะ ประสบการณ์ด้านการศึกษาในระดับสูง มีผลงานและความชำนาญการ มีความ

หลากหลายและมีจำนวนเพียงพอแก่การเก็บรวบรวมข้อมูลตามเกณฑ์(Thomas T. Macmillan ใน
 ชนิดา รัศม์พลเมือง, อ้างใน ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2539 : 62-63)

เกณฑ์การคัดเลือกและผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์มี ดังนี้

— เป็นผู้เชี่ยวชาญการศึกษาคาทอลิก มีทักษะประสบการณ์ไม่น้อยกว่า
 20 ปี มีความรู้ความสามารถและเป็นผู้รับผิดชอบด้านการศึกษาคาทอลิกระดับสูง ในด้านนโยบาย
 และการบริหารจัดการ จำนวน 8 คน

— เป็นผู้เชี่ยวชาญ มีความรู้ความสามารถด้านสังคม วัฒนธรรม การ
 บริการสาธารณะและการพัฒนาคน การพัฒนาชุมชน มีทักษะประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 15 ปี
 จำนวน 6 คน

— เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติการเกี่ยวกับการศึกษา ด้านปรัชญาการ
 ศึกษา และการบริหารจัดการ มีประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 15 ปี จำนวน 8 คน

— เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษา การศึกษามหาภาค หรือการ
 ศึกษา เพื่อการพัฒนาประเทศ มีประสบการณ์เกี่ยวกับการศึกษาเอกชน มีทักษะความสามารถ
 และประสบการณ์สูง ไม่น้อยกว่า 20 ปี จำนวน 8 คน

นอกจากนี้ ยังมีผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารการศึกษาอีกจำนวน
 มาก เป็นผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถามเคลฟาย รอบแรก และรอบสอง

ผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลเป็นกลุ่มบุคคลที่มีศักยภาพสูง มีความสามารถและ
 คุณวุฒิ เป็นผู้นำในวงการงานอาชีพหรือหน้าที่ที่รับผิดชอบในระดับสูง จึงได้จัดเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
 สำคัญ อาทิ พระคาร์ดินัล มีชัย กิจบุญชู ศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ บุญสม มาร์ติน
 ศาสตราจารย์ ดร. สิปปนนท์ เกตุทัต ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน ดร. รุ่ง แก้วแดง
 ดร. เจื้อจันท์ จงสถิตย์อยู่ ภราดา ดร. วิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์ ดร. วัลลภ สุวรรณดี อาจารย์ชัยณรงค์
 มณเฑียรวิเชียรฉาย อาจารย์สุมิตรา พงศธร บางท่านกรุณาให้สัมภาษณ์ เป็นวิทยากรเสวนา บางท่าน
 ให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามด้วย

2.3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยอนาคตแบบ EDFR.ประยุกต์ กำหนดวิธีการได้ข้อมูล
 2 ขั้นตอนหลัก หมายถึงการสัมภาษณ์ หรือการได้ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้วยวิธีการอื่น เช่น การ
 เสวนา การบรรยาย ฯลฯ และการใช้แบบสอบถามเคลฟาย โดยมีเครื่องมือวิจัยหลายประเภท เพื่อให้
 ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพสำหรับงานวิจัยอนาคต ที่ต้องวิเคราะห์และสังเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

2.3.1. ข้อมูลพื้นฐาน

การศึกษาเอกสารและทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวข้องกับ การศึกษาอาทอลิกกับการพัฒนาสังคมไทยจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูป การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สภาการศึกษาอาทอลิก(ประเทศไทย) สถิติเกี่ยวกับการศึกษา สังคมและเศรษฐกิจ งานวิจัย การประชุมสัมมนาทางวิชาการ หนังสือ วิชาการ เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เอกสารการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ ตลอดจน ข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

การเตรียมการและการสร้างเครื่องมือสำหรับการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้จัดวางโครงสร้างให้เป็นระบบ จะได้เห็น แนวทางการทำงาน วิธีการตรวจสอบข้อมูลและการได้มาซึ่งข้อมูล

2.3.2. คำถามสำหรับการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิตามแนวทางของการ วิจัยอนาคตเพื่อศึกษาภาพองค์กรร่วม จึงได้จัดแนวการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ตัวอย่างแนวการ สัมภาษณ์มีคำถาม ดังนี้

ก. ลักษณะพื้นฐานสังคม และสถานการณ์โดยรวมของสังคม ไทยโดยรวมในอนาคตอีก 20 ปีข้างหน้า ทั้งด้านสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม การเมือง การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมระหว่างประเทศ

ข. สังคมที่พึงประสงค์ จะเป็นจริงและไม่เป็นจริง ด้วยเงื่อนไข สำคัญอะไรบ้าง

ค. การศึกษาอาทอลิกจะต้องเป็นอย่างไร สำหรับสังคมอนาคต ดังกล่าว ในปี พ.ศ. 2564

2.3.3. การบันทึกข้อมูล

การจดบันทึก เครื่องบันทึกเสียงและกล้องถ่ายภาพ เป็น เครื่องมือสำหรับการบันทึกข้อมูล

2.3.4. แบบสอบถามเดลฟาย และคำถาม

การสร้างแบบสอบถามเดลฟาย ได้จัดระบบและโครงสร้าง คำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่กระชับ รัดกุมตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย และมีคำถามที่ดี ปริมาณไม่มากหรือน้อยจนเกินไป กำหนดจำนวนคำถามระหว่าง 80-150 ข้อ แสดงให้เห็น โครงสร้างอย่างชัดเจนพอสมควร เพื่อให้ผู้ตอบเห็นภาพรวมและทิศทางการให้ข้อมูล

แบบสอบถามเคลฟาย รอบแรก เป็นสิ่งที่ได้มาจากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และข้อมูลพื้นฐาน เป็นคำถามเกี่ยวกับภาพองค์รวมของแนวโน้มในลักษณะที่ “พึงประสงค์” หรือ “ไม่พึงประสงค์” และโอกาสที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต รูปแบบคำถามที่ใช้จึงกำหนดระดับความเห็นแบบมาตรวัดจัดอันดับ จากมากที่สุด จนถึง น้อยที่สุด และด้วยการแทนค่าตัวเลข จาก 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ ดังนี้

5	หมายถึง	โอกาสที่จะเกิดขึ้น/เป็นจริง	มากที่สุด
4	หมายถึง	โอกาสที่จะเกิดขึ้น/เป็นจริง	มาก
3	หมายถึง	โอกาสที่จะเกิดขึ้น/เป็นจริง	ปานกลาง
2	หมายถึง	โอกาสที่จะเกิดขึ้น/เป็นจริง	น้อย
1	หมายถึง	โอกาสที่จะเกิดขึ้น/เป็นจริง	น้อยมาก

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพ ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน วุฒิทางการศึกษา ฯลฯ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวโน้มของการศึกษาคาทอลิกกับการพัฒนาสังคมไทย ในอนาคต ปี ค.ศ. 2021(พ.ศ. 2564) แบ่งออกเป็น 8 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 มีคำถามจำนวน 41 คำถาม เกี่ยวกับเงื่อนไขและสถานการณ์ทางสังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง การศึกษาของประชาชน และการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมระหว่างประเทศ ในอีก 20 ปีข้างหน้า

ส่วนที่ 2 มีคำถามจำนวน 12 คำถาม เกี่ยวกับปรัชญา หลักการศึกษา คาทอลิก นโยบาย ระบบการศึกษาคาทอลิก ในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในอนาคตอีก 20 ปีข้างหน้า

ส่วนที่ 3 มีคำถามจำนวน 22 คำถาม เกี่ยวกับการจัดการศึกษา บรรยาการศึกษา และบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาคาทอลิกระดับชาติ สังคมชนวน คณะนักบวช ฆราวาสคาทอลิก ในอนาคตอีก 20 ปีข้างหน้า

ส่วนที่ 4 มีคำถามจำนวน 15 คำถาม เกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ในอนาคตอีก 20 ปีข้างหน้า

ส่วนที่ 5 มีคำถามจำนวน 20 คำถาม เกี่ยวกับระบบ และกระบวนการผลิต การพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ในอนาคตอีก 20 ปีข้างหน้า

ส่วนที่ 6 มีคำถามจำนวน 12 คำถาม เกี่ยวกับการจัดการ สนับสนุน ด้านทรัพยากร การลงทุนและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในอีก 20 ปีข้างหน้า

ส่วนที่ 7 มีคำถามจำนวน 18 คำถาม เกี่ยวกับด้านเป้าหมาย หรือผลผลิตทางการศึกษา คือนักเรียนและศิษย์เก่าจากสถาบันการศึกษาคาทอลิก ในด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ตอบสนองความต้องการและเป้าหมายของการศึกษาแห่งชาติ ในอีก 20 ปีข้างหน้า

ส่วนที่ 8 มีคำถามจำนวน 6 คำถาม เกี่ยวกับบทบาทของสภาการศึกษา คาทอลิก(ประเทศไทย) ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ และความร่วมมือกับรัฐ

แบบสอบถามเคลฟาย รอบสอง เป็นแบบสอบถามที่พัฒนาจากแบบสอบถามเคลฟาย รอบแรก พิจารณาจากผลการวิเคราะห์ค่าของคำตอบที่ได้ทางสถิติ ปรับแก้ไขคำถามที่ไม่ชัดเจนให้ตรงประเด็นมากขึ้น และได้ตัดคำถามที่มีค่ามัธยฐานปานกลาง ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มากกว่า 1.5 และมีค่าฐานนิยม และค่ามัธยฐานในระดับคะแนนน้อยด้วย

2.3.5. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ได้พิจารณาคุณภาพโดยคณะบุคคลตรวจสอบรอบคำถาม สัดส่วนและจำนวนคำถามตามวัตถุประสงค์ และความถูกต้อง และชัดเจน จากนั้นได้ขอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง การตรวจสอบรอบสอง ได้พิจารณาจากค่าสถิติที่ได้จากข้อมูลรอบแรก ตรวจสอบเปรียบเทียบค่าสถิติ เป็นต้นค่าสถิติระหว่างพิสัยควอไทล์ (Interquartile Range) กับค่าความแปรปรวนร่วม(Co-Variance)

2.4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1) การสัมภาษณ์โดยการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ทั้งการสัมภาษณ์โดยตรง การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ แบบมีเอกสารประกอบหรือแบบจดบันทึก และบันทึกเทป การสัมภาษณ์จะเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีแนวคำถามเพื่อให้ข้อมูลจะได้เตรียมตัวล่วงหน้า และจากการดำเนินการติดต่อขอสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญนั้น ผู้วิจัยได้รับทราบว่าท่านทั้งหลายจะมีภารกิจและงานรับผิดชอบมาก ไม่มีเวลา และต้องนัดหมายล่วงหน้าอย่างชัดเจน

ดังนั้นการติดต่อสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูล สิ่งสำคัญคือ การนัดหมายและต้องตรงต่อเวลานัดหมาย

2) การเสวนากลุ่มย่อย(Forum) ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ บางท่านต้องการให้ข้อมูลในลักษณะการเสวนาแบ่งปันแบบมีส่วนร่วม มีการถกประเด็นร่วมกัน หรือซักถามบ้าง จะได้เกิดความคิดหลากหลาย เป็นต้น บางท่านจะชอบแสดงความคิดเห็นในกลุ่มย่อยหรือกลุ่มใหญ่พอสมควร มากกว่าการให้สัมภาษณ์รายบุคคล

3) การบรรยายในการสัมมนาทางวิชาการ เป็นการให้ข้อมูลที่ผู้เชี่ยวชาญประสงค์ให้เกิดประโยชน์แก่คนจำนวนมาก ซึ่งท่านจะได้เตรียมตัวแสดงความคิดเห็น

หรือเสนอแนวทางได้อย่างกว้างขวางและมีเวลาอย่างพอเพียง อาจมีการซักถามบ้าง ในขณะที่เห็นว่าการสัมภาษณ์รายบุคคลเป็นวิธีการที่เกิดประโยชน์น้อยและสิ้นเปลืองเวลา เพราะท่านมีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบมากมาย จึงต้องการพูดกับคนจำนวนมาก มากกว่าให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

4) การประชุมระดมความคิดเห็นแบบกลุ่มเฉพาะ(Focus Group)

เป็นวิธีการให้ข้อมูลในลักษณะแลกเปลี่ยนและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้ข้อมูล ทำให้แนวคิด และความคิดเห็นกระจ่างชัดขึ้น เนื่องจากผู้บริหารระดับสูงและนักการศึกษาทรงคุณวุฒิหลายท่าน ต้องการตรวจสอบแนวคิดพร้อมกับการให้ข้อมูล มากกว่าการให้สัมภาษณ์รายบุคคล ซึ่งนอกจากแสดงความคิดเห็นแล้ว ยังได้รับประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนข้อมูลข้ามพื้นที่ หรือมิติความคิดเห็น ในมุมมองที่แตกต่างกัน

5) การรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเคลฟาย 2 รอบ ดังนี้

การรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเคลฟายรอบแรก หลังจากติดต่อขอความร่วมมือจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญล่วงหน้า ได้นำส่งแบบสอบถามเคลฟายให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามโดยตรงและทางไปรษณีย์ หลังจากนั้นได้โทรศัพท์ติดตามแบบสอบถามรอบแรกได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 53 ชุด จากจำนวนทั้งหมด 68 ชุด ผู้วิจัยได้ดำเนินการประมวลหาค่าสถิติโดยการประมวลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS. For Windows แล้วเปรียบเทียบค่าสถิติและปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามก่อนที่จะจัดส่งรอบสองต่อไป

การรวบรวมแบบสอบถามเคลฟาย รอบสอง ได้จัดส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา และให้ความเห็นอีกรอบหนึ่ง พร้อมกับเสนอภาพรวมของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดแสดงค่าสถิติของคำตอบรายชื่อ การรวบรวมแบบสอบถามรอบสองได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวน 32 ชุด จากจำนวน 38 ชุด ผู้วิจัยได้นำไปวิเคราะห์ทางสถิติอีกครั้ง และนำค่าสถิติของคำตอบของผู้ให้ข้อมูล ค่าสถิติรวมของข้อมูลทั้งหมด และสรุปอภิปรายตามกระบวนการวิจัย นำเสนอเป็นรูปแบบการเสนออนาคตภาพ ข้อเสนอแนะและ/หรือทางเลือกใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในลักษณะเชิงกลยุทธ์ ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรมสำหรับการนำไปปฏิบัติที่พิจารณาเป็นไปได้และในแนวทางที่เหมาะสม

2.5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการดำเนินการประมวลข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS. For Windows พิจารณาค่าร้อยละหรือความถี่ของภาพอนาคตที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์ ค่ามัธยฐาน และค่าฐานนิยม ของโอกาสที่จะเกิดขึ้นหรือเป็นจริง

สำหรับเกณฑ์วิเคราะห์ค่ามัธยฐาน(Median) แปลความหมายได้

ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	โอกาสที่จะเกิดขึ้น/เป็นจริง	มากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	โอกาสที่จะเกิดขึ้น/เป็นจริง	มาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	โอกาสที่จะเกิดขึ้น/เป็นจริง	ปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	โอกาสที่จะเกิดขึ้น/เป็นจริง	น้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	โอกาสที่จะเกิดขึ้น/เป็นจริง	น้อยมาก

เกณฑ์ความเป็นไปได้หรือโอกาสที่จะเกิดขึ้น พิจารณาในระดับปานกลาง มาก และมากที่สุด คือค่าคะแนนมัธยฐาน ตั้งแต่ 2.50 – 5.00

เกณฑ์ความสอดคล้องของความคิดเห็นของข้อมูล พิจารณาจากค่าคะแนนระหว่างพิสัยควอไทล์ที่หนึ่งและที่สาม ที่มีค่าคะแนนเท่ากับ 1.50 หรือน้อยกว่า และค่าคะแนนความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐานที่มีค่าคะแนนเท่ากับ 1.00 หรือน้อยกว่าหมายถึงผู้ตอบแบบสอบถาม มีความเห็นสอดคล้องกัน

จากการพิจารณารอบแรก จำนวนแบบสอบถาม 53 ราย ได้พิจารณาเลือกข้อคำถาม ที่มีคำตอบมีความสอดคล้องและโอกาสที่จะเกิดขึ้นในอนาคต กับภาพอนาคตทั้งฝั่งประสงค์ และ ไม่ฝั่งประสงค์ ตามเกณฑ์กับข้อคำถามที่ต้องการคำตอบยืนยันอีกครั้งหนึ่ง และได้นำเป็น แบบคำถามเดลฟาย รอบสอง ที่แสดงค่าคะแนนภาพรวมของคำตอบทั้งหมด

การวิเคราะห์ทางสถิติของแบบสอบถามเดลฟาย รอบสอง จำนวนแบบสอบถาม 32 ราย พบว่า ใช้เกณฑ์ความเป็นไปได้และความสอดคล้อง รวมทั้งค่าร้อยละของภาพอนาคตที่ฝั่งประสงค์หรือไม่ฝั่งประสงค์ พบว่ามีความแตกต่างที่ชัดเจนมากกว่ารอบแรก

เกณฑ์เทียบระดับความคิดเห็น

เกณฑ์ความสอดคล้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับคำตอบหรือข้อมูลที่ได้รับ คือ ค่าคะแนนระหว่างพิสัยควอไทล์ที่หนึ่งและที่สาม ที่มีค่าคะแนนเท่ากับหรือน้อยกว่า 1.50 และค่าคะแนนความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน ที่มีค่าคะแนนเท่ากับหรือน้อยกว่า 1.00

ส่วนเกณฑ์ความเป็นไปได้หรือโอกาสที่จะเกิดขึ้นในอนาคต กำหนดใช้เกณฑ์คะแนนมัธยฐาน ที่มีค่าตั้งแต่ 2.50 – 5.00 หรือค่าคะแนนเทียบความคิดเห็นระดับ ปานกลาง ถึงมากที่สุด

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ตรวจสอบค่าความสอดคล้องด้วยค่าความแปรปรวนร่วม (Co-Variance) พบว่าค่าคะแนนความแปรปรวนร่วมตรวจสอบกับค่าเกณฑ์ความสอดคล้องของความคิดเห็นข้างต้นพบว่า ค่าคะแนนความแปรปรวนร่วมที่แสดงค่าเป็นตัวเลขร้อยละ ยืนยันความสอดคล้องกับเกณฑ์ค่าคะแนนระหว่างพิสัยควอไทล์ที่หนึ่ง และพิสัยควอไทล์ที่สาม

2.6. การนำเสนอข้อมูลงานวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยผสมผสานโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัย 2 รูปแบบ คือการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์กับการวิจัยอนาคต การนำเสนองานวิจัยได้จัดลำดับขั้นตอนให้เป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยแบ่งการนำเสนอผลการศึกษาเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1   วิวัฒนาการของการศึกษาคาทอลิก
- ส่วนที่ 2   การศึกษาคาทอลิกในกระแสปัจจุบัน
- ส่วนที่ 3   อนาคตภาพของการศึกษาคาทอลิก